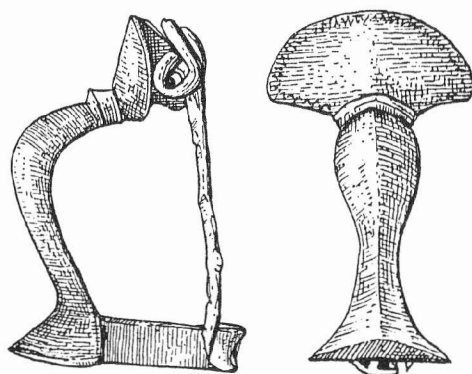

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
39 (1995-1996)

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-17-6

BRNO 1999

PŘEHLED VÝZKUMŮ 39 (1995-1996)

Vydává:	Archeologický ústav AV ČR Brno Královopolská 147, 612 00 Brno E-mail: ps@iabrno.cz http://www.iabrno.cz/3ca.htm
Odpovědný redaktor:	PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
Redakce a příprava pro tisk:	Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla
Na titulním listě:	Římská bronzová kolínkovitá spona z Mušova
Kresba:	Lubomíra Trávničková
Tisk:	Bekros
Náklad:	350 ks

Publikace neprošla redakční ani jazykovou úpravou.

Published by:

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

All rights reserved.

© 1999 by the Authors and IA AS CR Brno.

VELKÁ BÍTEŠ (okr. Žďár nad Sázavou)

Středověké jádro města - Masarykovo náměstí č. 5. Středověk, novověk. Záchraný výzkum.

Při rekonstrukci kanalizace v domě č. 5 na Masarykově náměstí byla dne 30. května 1995 ohledána rýha, vyhloubená v délce cca 15 m od jižního suterénního vchodu do budovy (z ulice Pod hradbami) šikmo do kanalizačního sběrače v jihozápadním rohu domovní parcely (na St. mapě 1 : 5 000 odvozené, listu Tišnov 9-3 z roku 1984 je trasa rýhy určena spojnici bodů, od Z a J okrajové sekční čáry vzdálených 81,5:103 a 83,5:104,5 mm; 468 - 469 m n. m.). Průměrně 0,5 m široký a 1,6 - 1,2 m hluboký výkop zde porušil sled středověkých a novověkých souvrství, postupně vršených v hloubce parcely při městské zdi. Při jihozápadním konci rýhy tvořily prvých 60 cm nadloží recentní stavební vyvážky, v úrovni 61 - 85 cm pod povrchem následovala světle hnědá homogenní hlinitá vrstva s novověkým odpadem (zlomky keramiky a zvířecích kostí). V úrovni 86 - 95 cm byla sledovatelná kompaktní šedočerná hlinitá vrstva s keramikou 1. poloviny 13. století, související nepochybně s vlastní lokací osady a zachovaná i na dalších okolních parcelách (srov. Doležel - Smutná 1997, 260-261). Níže již zasahovaly sterilní podložní úrovně, v hloubce 96 až 110 cm sivě žluté až hnědé, od 111 do 160 cm světle hnědé jílovito-hlinité svahoviny. V podstatě obdobnou stratigrafii poskytovaly stěny výkopu i výše k severovýchodu, kde postupně ubývalo stavebních sutí ve svrchních horizontech a stále asi 10 cm silná vrstva 13. století, bezprostředně nasedající na podloží, vystupovala poněkud více k povrchu (na šestém metru do hloubky asi 81 - 90 cm).

Vedle kusu železité strusky bylo ze souvrství ve výkopu získáno celkem 11 keramických zlomků. Ze zmíněné šedočerné vrstvy těsně nad podložím pochází 8 fragmentů většinou tuhové hrnčiny 1. poloviny 13. věku (hrnce a zásobnice, 4 zlomky výdutí zdobené šroubovicí a radélkem), zbývající nálezy z vyšších úrovní (dno poháru a okraj hrnku s uchem) lze zařadit do 16. století.

Drobná akce tak znovu prokázala existenci „lokačního“ nálezového horizontu 1. poloviny 13. století v jižní části středověkého jádra města. V nálezové situaci se naopak neprojevíly žádné bezpečné stopy po stavbě bratrské modlitebny, asi v těsné blízkosti sledované plochy vybudované koncem 16. věku (Tiray 1882, 165).

Jiří Doležel, AÚ AV ČR Brno

Silva Smutná, Městské muzeum Velká Bíteš

Literatura:

Doležel, J. - Smutná, S., 1997: Velká Bíteš (okr. Žďár nad Sázavou), Přehled výzkumů 1993-1994, 260-263.

Tiray, J., 1882: Dějiny města Velké Byteše I. Velké Meziříčí.

Resumé:

Velká Bíteš (Bez. Žďár nad Sázavou). Mittelalterlicher Stadtkern - Masaryk Platz Nr. 5. Mittelalter, Neuzeit. Rettungsgrabung.

Im Mai 1995 wurde etwa 15 m lange und 1,6 - 1,2 m tiefe Kanalisationsrinne verfolgt, die von der südlichen Stirnwand des Gebäudes bis zu der südwestlichen Ecke der Parzelle getieft wurde. Die Ausgrabung störte hier mittelalterliche und neuzeitliche Schichten, die hier nach und nach im Hinterteil der Parzelle bei der Stadtmauer gehäuft wurden. Die älteste Schichte eng oben der Sohle 80-95 cm tief wurde mit den Funden der Graphitkeramik in der Zeit der Lokation der Ortschaft in der 1. Hälfte des 13. Jahrhunderts datiert.